

Meppel

Berggierslanden 2015

voortoets Natuurbeschermingswet 1998

identificatie

projectnummer:

20150029.02

projectleider:

mw. mr. J. Poelstra

planstatus

datum:

30-07-2015

status:

definitief

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1. Aanleiding en doel voortoets	3
1.2. leeswijzer	4
2. Toetsingskader	5
2.1. Natuurbeschermingswet 1998	5
2.2. De Wieden	6
2.3. Olde Maten & Veerslootlanden	8
2.4. Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht	9
3. Planbeschrijving	11
3.1. Onbenutte ruimte bestemmingsplan	11
3.2. Verkeersgeneratie	12
4. Effecten	13
4.1. Verstoring	13
4.2. Vermesting/verzuring	13
5. Conclusie	15

Bijlagen:

1	Bronnenlijst
---	--------------

1.1. Aanleiding en doel voortoets

Voor Berggierslanden wordt een actueel bestemmingsplan opgesteld. In dit plan zijn onbenutte ontwikkelingsmogelijkheden aanwezig. Vanwege de nabijheid van de Natura 2000-gebieden De Wieden, Olde Maten & Veerslootlanden en Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht dient aan de hand van een voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 te worden onderzocht of de beoogde ontwikkeling negatieve effecten gevolgen heeft voor deze gebieden. Centraal staat de vraag of er ten aanzien van de instandhoudingsdoelen van deze Natura 2000-gebieden een *kans op een significant negatief effect* is. Indien een dergelijk effect niet op voorhand kan worden uitgesloten dan dient een passende beoordeling te worden opgesteld.

Figuur 1.1 Ligging plangebied t.o.v. Natura 2000-gebieden

Aangezien het plangebied buiten Natura 2000 en tegen de kern van Meppel aan is gelegen, wordt op voorhand uitgesloten dat areaalverlies en versnippering optreedt. Doordat de gronden reeds worden gedraineerd en het waterpeil is aangepast aan de agrarische en bedrijfsfuncties in het gebied, treedt verandering van de waterhuishouding eveneens niet op. Als gevolg van de ontwikkeling kan wel vermesting/verzuring door stikstofdepositie en verstoring optreden.

1.2. leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat een beschrijving van het toetsingskader en geeft een overzicht van de relevante Natura 2000-gebieden en de bijbehorende instandhoudingsdoelen. In hoofdstuk 3 wordt de beoogde ontwikkeling beschreven. Hoofdstuk 4 beschrijft de effecten van de ingreep. In hoofdstuk 5 worden de conclusies van de voortoets samengevat.

2.1. Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 (hierna Nbwet):

1. verankert de Europese gebiedsbescherming van Natura 2000, bestaande uit Speciale Beschermingzones (sbz's) op grond van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, in de Nederlandse wetgeving. Daarnaast vallen de reeds bestaande (Staats)natuurmonumenten onder deze wet;
2. vormt de wettelijke basis voor de aanwijzingsbesluiten met instandhoudingsdoelstellingen;
3. legt de rol van bevoegd gezag voor verlening van Nb-wetvergunningen meestal bij de provincies (in dit geval Gedeputeerde Staten van Overijssel).

Op grond van artikel 19j van de Nbwet dient het bevoegd gezag bij het vaststellen van een plan rekening te houden met de gevolgen die dat plan kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Om te bezien wat de effecten zijn van het plan wordt een voortoets gedaan. Als uit deze voortoets blijkt dat het plan significante gevolgen kan hebben op Natura 2000, dan moet een passende beoordeling worden gemaakt, alsmede een planMER, waarin de effecten op Natura 2000 worden onderzocht. Indien uit deze beoordeling blijkt dat ook na het treffen van mitigerende maatregelen daadwerkelijk sprake is van een significant negatief effect, dan dient om voor vergunningverlening in aanmerking te komen vervolgens voldaan te worden aan de zogenaamde *ADC-criteria*:

- er zijn geen Alternatieven;
- er is sprake van een Dwingende reden van groot openbaar belang;
- vooraf zijn adequate Compenserende maatregelen getroffen.

In het kader van de Nbwet dienen zowel interne effecten (binnen de beschermde gebieden) als externe effecten (buiten de beschermde gebieden) van het plan op de te beschermen soorten en habitattypen te worden onderzocht. Van belang daarbij is dat de instandhoudingsdoelstelling, voor zover het een gebied betreft, aangewezen op grond van artikel 10a, eerste lid (Natura 2000), dan wel de wezenlijke kenmerken van een gebied, aangewezen op grond van artikel 10, eerste lid (Beschermd Natuurmonument), niet in gevaar komen.

Verder dienen in een passende beoordeling ook eventuele cumulatieve effecten te worden onderzocht, zoals bijvoorbeeld gecombineerde effecten van nieuwe infrastructuur, woongebieden en recreatieve functies op dezelfde soorten en habitattypen.

Wat is significant?

Het begrip significant speelt een sleutelrol bij het beoordelen van de vergunbaarheid van een ingreep in het kader van de Natuurbeschermingswet. In de recente factsheet nr. 25: "*Significantie' bij beoordeling van gevolgen voor Natura 2000-gebieden*" geeft de Commissie voor de Milieueffectrapportage aan op welke wijze het begrip significantie moet worden geïnterpreteerd bij een dergelijke toetsing.

De beoordeling of een effect al dan niet significant is, wordt benaderd vanuit de instandhoudingsdoelstellingen. Deze zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de Natura 2000-gebieden. Er zijn instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen en voor soorten.

- Voor habitattypen gaat het om behoud of uitbreiding van de oppervlakte en/of behoud of verbetering van de kwaliteit.
- Voor soorten gaat het om behoud of uitbreiding van de oppervlakte van het leefgebied, behoud of verbetering van de kwaliteit van het leefgebied en behoud of uitbreiding van de populatieomvang.

Als uit de Passende beoordeling blijkt dat een instandhoudingsdoel door het project of plan (mogelijk) niet gehaald wordt, wordt het effect als significant beschouwd.

2.2. De Wieden

Het gebied Wieden is een uitgestrekt laagveenmoeras met meren en kanalen met daartussen natte graslanden, natte heiden, trilvenen, galigaanmoerassen, rietland en moerasbos. Het gebied is een restant van het laagveengebied dat zich ooit van Zwolle tot ver in Fryslân uitstreckte. Een groot deel bestaat uit uitgeveende petgaten. Alle successiestadia van open water tot en met moerasheide en veenbos zijn aanwezig. Het gebied Wieden is beïnvloed door het oude rivierstelsel van de Overijsselse Vecht. Er komen ondiepe kleiafzettingen voor. Door vervening, met bredere petgaten, zijn de grote meren ontstaan. Het Giethoornse- en Duiningerveer zijn natuurlijke meren.

Tabel 2.1 Instandhoudingsdoelen De Wieden

		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
Habitattypen							
H3140	Kranswierwateren	--	>	>			
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	>	>			
H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	-	>	>			
H6410	Blauwgraslanden	--	>	>			
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=			
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	--	>	=			
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	-	=	=			
H7210	*Galigaanmoerassen	-	>	>			
H91D0	*Hoogveenbossen	-	=	>			
Habitatsoorten							
H1016	Zeggekorfslak		=	=	=		
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	--	>	>	>		
H1060	Grote vuurvliinder	--	>	>	>		
H1082	Gestreepte waterroofkever	--	>	>	>		
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=		
H1145	Grote modderkruiper	-	=	=	=		
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=		
H1163	Rivierdonderpad	-	=	=	=		
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=		
H1393	Geel schorpioenmos	--	>	>	>		
H1903	Groenknolorchis	--	=	=	=		
H4056	Platte schijfhoren	-	=	=	=		
Broedvogels							
A017	Aalscholver	+	=	=			1000

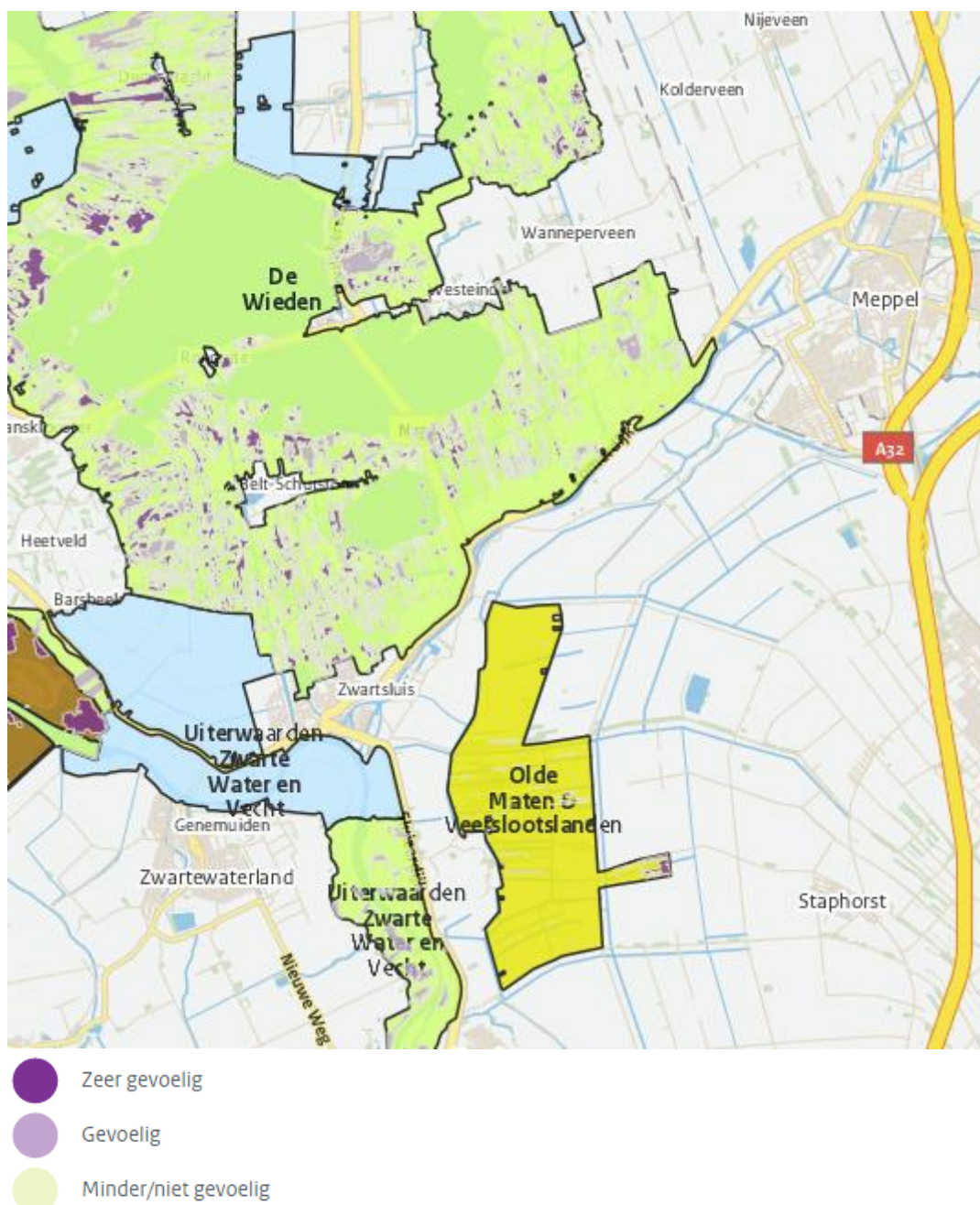
A021	Roerdomp	--	=	=		30
A029	Purperreiger	--	=	=		65
A081	Bruine Kiekendief	+	=	=		19
A119	Porseleinhoen	--	=	=		19
A122	Kwartelkoning	-	>	>		13
A153	Watersnip	--	=	=		150
A197	Zwarte Stern	--	>	>		200
A229	Ijsvogel		=	=		10
A275	Paapje	--	>	>		6
A292	Snor	--	=	=		300
A295	Rietzanger	-	=	=		2000
A298	Grote karekiet	--	>	>		20
Niet-broedvogels						
A005	Fuut	-	=	=		110
A017	Aalscholver	+	=	=		behoud
A037	Kleine Zwaan	-	=	=		8
A041	Kolgans	+	=	=		3800
A043	Grauwe Gans	+	=	=		1100
A050	Smient	+	=	=		500
A051	Krakeend	+	=	=		150
A059	Tafeleend	--	=	=		210
A061	Kuifeend	-	=	=		430
A068	Nonnetje	-	=	=		30
A070	Grote Zaagbek	--	=	=		20
A094	Visarend	+	=	=		2

* prioritair

Legenda	
SVI landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
=(<)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering

Dit Habitat- en Vogelrichtlijngebied is zowel gevoelig voor vermessing/verzuring door stikstofdepositie als voor verstoring.

In Aeries Calculator is de ligging van de stikstofgevoelige habitattypen weergegeven. Op korte afstand van de N375 is bijvoorbeeld het stikstofgevoelige habitatype H6410 Blauwgraslanden gelegen. Dit habitatype heeft een kritische depositiewaarde (KDW) van 1071 mol N/ha/jr. Deze KDW wordt ter plekke door de achtergronddepositie (1265 mol N/ha/jr.) overschreden. Dat betekent dat elke toename van de stikstofdepositie kan leiden tot significant negatieve effecten.

Figuur 3.1 Ligging stikstofgevoelige habitattypen (bron: AERIUS Calculator)

2.3. Olde Maten & Veerslootlanden

De Olde Maten & Veerslootlanden omvatten thans een van de laatst bewaard gebleven restanten van onbemeste blauwgraslanden in het Nederlandse laagveengebied. De bodemkundige en hydrologische situatie zijn gunstig voor herstel waar de kwaliteit achteruit gegaan is. Het uitgebreide slotenpatroon in het gebied is een van de belangrijkste leefgebieden van de grote modderkruiper in ons land.

Tabel 2.2 Instandhoudingsdoelen Olde Maten & Veerslootlanden

		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.
Habitattypen					
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	=	=	
H6410	Blauwgraslanden	--	>	>	

H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)		=	=	
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	-	>	>	
Habitatsoorten					
H1016	Zeggekorfslak		=	=	=
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=
H1145	Grote modderkruiper	-	=	=	=
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=
H4056	Platte schijfhoren	-	=	=	=

Legenda	
SVI landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
=(<)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering

Dit habitatrictlijngebied is gevoelig voor stikstofdepositie (zie ook figuur 3.1). De stikstofgevoelige habitattypen liggen hier verder van de wegen af. De KDW's van meerdere habitattypen worden echter overschreden door de achtergronddepositie, zodat ook hier een toename van de stikstofdepositie kan leiden tot significant negatieve effecten.

Verstoring als gevolg van geluid door verkeer of bouwwerkzaamheden is gezien de afstand en aangewezen soorten niet relevant in dit gebied.

2.4. Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht

De uiterwaarden Zwarte Water en Vecht betreffen het geheel aan uiterwaarden ten noorden van Zwolle waar de Overijsselse Vecht samenstroomt met het Zwarte Water. De Vecht is een regenrivier die in Duitsland ontspringt. Het gedeelte van de Vecht, dat in dit gebied is opgenomen, kronkelt sterk door het landschap. Een deel van de uiterwaarden wordt soms tot laat in het voorjaar onregelmatig overstroomd. Op de met steenslag beschermde oevers van de zomerdijk groeit vaak riet, ruigte of wilgenstruweel. De uiterwaarden bestaan uit buitendijkse graslanden, waarin strangen, kolken, rivierduinen en hakhoutbosjes voorkomen. Langs het Zwarte Water komen nattere graslanden voor. Dit gebied herbergt veel kievitsbloemgraslanden. Daarnaast komt in het gebied een aantal hardhoutooibosjes voor. Ook komen relicten van blauwgraslanden voor. Op hoger liggende zandige ruggen en langs en op de dijken komen lokaal goed ontwikkelde glanshaverhooilanden voor. Lokaal zijn abelen-iepenbossen aanwezig.

Tabel 2.3 Instandhoudingsdoelen Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht

		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
Habitattypen							
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	>	>			
H6120	*Stroomdalgraslanden		=	=			
H6410	Blauwgraslanden		=	=			
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=			
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarhooilanden (glanshaver)		=	=			
H6510B	Glanshaver- en vossenstaarhooilanden (grote vossenstaart)	--	>	=			
H91F0	Droge hardhoutooibossen	--	>	>			
Habitatsoorten							

H1134	Bittervoorn	-	=	=	=		
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=		
Broedvogels							
A021	Roerdomp	--	=	=			1
A119	Porseleinhoen	--	=	=			10
A122	Kwartelkoning	-	=	=			5
A197	Zwarte Stern	--	>	>			60
A298	Grote karekiet	--	>	>			2
Niet-broedvogels							
A037	Kleine Zwaan	-	=	=		4	
A041	Kolgans	+	= (<)	=		2100	
A050	Smient	+	= (<)	=		570	
A054	Pijlstaart	-	=	=		20	
A056	Slobeend	+	=	=		10	
A125	Meerkoet	-	=	=		320	
A156	Grutto	--	=	=		80	

Legenda	
SVI landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
=(<)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering

Dit Habitat- en Vogelrichtlijngebied is zowel gevoelig voor vermisting/verzuring door stikstofdepositie als voor verstoring (zie figuur 3.1). Ook in dit gebied ligt het habitatype H6410 blauwgraslanden op korte afstand van de weg (N331) en wordt de KDW overschreden door de achtergronddepositie.

3.1. Onbenutte ruimte bestemmingsplan

Het grootste gedeelte van het plangebied bestaat uit woongebied. In het noorden ligt een terrein dat bestemd is voor sport- en recreatieve doeleinden. Aan de westzijde ligt een strook waarin de natuur wordt beschermd. Het grootste deel van het gebied is inmiddels gerealiseerd. Met name in het zuiden van het plangebied is nog sprake van braakliggend terrein. Halverwege 2005 is begonnen met de bouw van de woonwijk. In de wijk is ruimte gemaakt voor 1150 woningen, hiervan is inmiddels 80 procent gerealiseerd. De woningen liggen aan de rand van een waterrijk natuurgebied. Door de wijk is het water doorgetrokken.

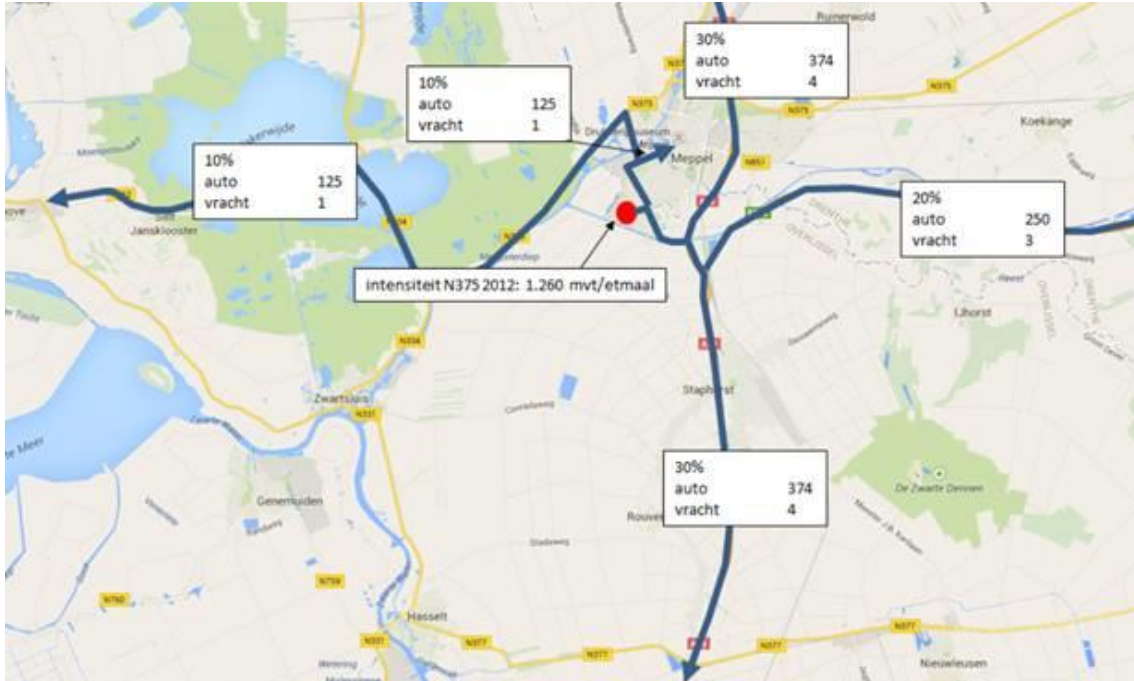
Het plangebied betreft het gebied Berggierslanden aan de zuidwestzijde van Meppel. Het plangebied wordt begrensd door de Europalaan, de Hesselingen, de Staphorst Grote Stouwe en de groenstrook ten noorden van de Omgelegde Hoogeveense Vaart. De huidige situatie van het plangebied is weergegeven in onderstaande afbeelding.

Figuur 3.1 Huidige situatie in het plangebied

3.2. Verkeersgeneratie

Voor de nog onbenutte kavels binnen de woonwijk is de maximale verkeersgeneratie bepaald. De toename van de verkeersgeneratie bedraagt 1.260 mvt/etmaal. In figuur 3.2 is de verdeling van het verkeer over het wegennet opgenomen.

Figuur 3.2 Verdeling verkeersgeneratie Berggierslanden over het wegennet

Zoals in paragraaf 1.1 al is aangegeven, wordt op voorhand uitgesloten dat areaalverlies, versnippering en verandering van de waterhuishouding optreedt. Als gevolg van de ontwikkeling kan wel vermesting/verzuring door stikstofdepositie en verstoring optreden.

4.1. Verstoring

Eventuele geluidshinder is verder te verwachten als gevolg van de toename van de verkeersbewegingen van en naar het plangebied, dat zich deels langs de Natura 2000-gebieden zal afwikkelen. Ten aanzien van het thema verstoring door wegverkeerslawaai geeft een publicatie van de Commissie voor de Milieueffectrapportage een goede indicatie inzake de omvang van het te verwachten ecologische effect. In de factsheet *Vogels en wegverkeer in m.e.r.* (2011) maakt de commissie op basis van alle relevante onderzoeksliteratuur onderscheid in twee typen wegen: minder drukke wegen (<10.000 verkeersbewegingen per etmaal) en drukke wegen (>10.000 verkeersbewegingen per etmaal). De N375 langs De Wieden bevindt zich in de eerste categorie (7.900 mvt/etmaal) en zal als gevolg van de beoogde ontwikkeling niet doorgroeien naar de tweede categorie (zie figuur 3.2). Dit betekent dat er ecologisch gezien dus geen sprake zal zijn van extra verstoring door verkeerslawaai.

Over de N331 wikkelt zich geen extra verkeer af.

4.2. Vermesting/verzuring

De totale toename van de verkeersgeneratie bedraagt 1.260 mvt/etmaal, waarvan slechts 126 voertuigbewegingen zich afwikkelen via de N375. Deze zeer beperkte toename gaat direct op in het heersende verkeersbeeld. Van een toename van de stikstofdepositie in De Wieden is geen sprake. Significant negatieve effecten als gevolg van een toename van de stikstofdepositie in De Wieden worden dan ook uitgesloten.

Doordat het verkeer zich niet via de N331 afwikkelt wordt tevens uitgesloten dat in Olde Maten & Veerslootlanden en Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht significant negatieve effecten optreden.

Uit deze voortoets blijkt dat areaalverlies, versnippering, verandering van de waterhuishouding en verstoring niet optreden in de Natura 2000-gebieden De Wieden, Olde Maten & Veerslootlanden en Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht.

Op basis van de bepaalde verkeersgeneratie en -afwikkeling kan tevens worden uitgesloten dat significant negatieve effecten als gevolg van vermisting/verzuring door stikstofdepositie optreden in De Wieden, Olde Maten & Veerslootlanden en Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht.

- AERIUS Calculator.
- Dobben, H.F. van (2012): 'Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden' Alterra-rapport 2397.
- Gies, T. (2007): 'Onderbouwing significant effect depositie op natuurgebieden' Alterra-rapport 1490.
- Janssen, J. en J. Schamineé (2003): 'Europese Natuur in Nederland, Habitattypen'.
- Janssen, J. en J. Schamineé (2004): 'Europese Natuur in Nederland, Soorten van de Habitatrichtlijn'.
- Krijgsveld, K.L., (2008): "Verstoringsgevoeligheid van vogels, update literatuurstudie naar de reactie van vogels op recreatie".